

LEGFŐBB ÜGYÉSZSÉG
BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI TÖRVÉNYESSÉGI
FELÜGYELETI ÉS JOGVÉDELMI ÖNÁLLÓ OSZTÁLY
1055 Budapest, Markó utca 16. • 1372 Budapest, Pf. 438.
Telefon: (1) 354-5500, 354-5744 • E-mail: bv@mku.hu

Bv. 819/2017/2.

Dr. Vig Dávid úrnak
rendészeti programvezető

Magyar Helsinki Bizottság

Budapest

Tisztelt Programvezető Úr!

A védelemhez való jog korlátozásának tárgyában írt levelére hivatkozással az alábbiakat hozom szíves tudomására.

1. Egyetértek azzal a megállapításával, hogy abban az esetben, ha a védő azért keresi fel a bv. intézetben a fogvatartottat, hogy az a védelem ellátása érdekében az ahhoz szükséges meghatalmazást aláírja, a büntető ügy megismerésére és ez alapján a megbízás részleteinek meghatározására időbeli korlát nem határozható meg. Ezzel kapcsolatban azonban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a védő és az általa képviselt, fogva tartott terhelt közötti szóbeli érintkezésre fő szabály szerint a fogva tartó intézet hivatali idejében kerülhet sor, kivéve, ha a megbeszélés olyan eljárási cselekmény megtétele végett szükséges, amelynek elmulasztásához jogkövetkezmény fűződik.

A Be. 47. §-ának (2) bekezdése alapján a védő attól az időponttól kezdődően gyakorolhatja az eljárási jogait, hogy a meghatalmazását az eljáró bírósághoz, ügyészséghez vagy nyomozó hatósághoz benyújtotta. Ezzel összhangban a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be-és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól szóló 44/2007. (IX. 19.) IRM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 6. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a védő a meghatalmazásának az eljáró bírósághoz, illetőleg hatósághoz történő benyújtásáig a fogvatartottal csak ellenőrzés mellett beszélhet. Annak megítélése, hogy a védő és védelem közötti

első, a meghatalmazás aláírása érdekében tartott megbeszélés ellenőrzése „alapjogsértő”-e, nem tartozik a büntetés-végrehajtás felett törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség hatáskörébe.

2. A Be. 47. §-ának (3) bekezdése szerint: „Ha a terhelt fogva van, a meghatalmazott védő személyéről és elérhetőségéről az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, *haladéktalanul* értesíti a fogvatartást végrehajtó intézetet.” Abban az esetben, ha a bv. intézet értesítése a jogszabályban előírt módon megtörténik, a bv. intézetnek kétsége sem férhet ahhoz, hogy a védő fogva tartott védencével ellenőrzés nélkül jogosult kapcsolatot tartani (függetlenül attól, hogy a védő szerepel-e az intézeti nyilvántartásban vagy sem).

Ha az értesítés valamilyen oknál fogva nem, vagy nem az előírt időben történik meg, de a védő az eljáró bíróság vagy hatóság által érkeztetett meghatalmazást a bv. intézetbe történő érkezésekor felmutatja, a Rendelet 6. §-a (1) bekezdésének 1. mondata alapján a bv. intézetbe beléphet és ott a Be. 47. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel ellenőrzés nélkül konzultálhat a védencével.

Abban az esetben, ha a védő bármely okból nem szerepel a fogvatartott kapcsolattartójaként a bv. intézet nyilvántartásában, és azt sem tudja igazolni a bv. intézet felé, hogy meghatalmazását az eljáró bíróságnak, illetőleg hatóságnak benyújtotta, az intézet nem teheti lehetővé az ellenőrzés nélküli kapcsolattartást, mert nem bizonyított a számára, hogy a védő az adott ügyben gyakorolhatja-e az eljárási jogait.

A bv. intézetnek az az eljárása, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlójának szöveges jóváhagyásához köti a védő bv. intézetbe történő belépését, nyilvánvalóan nincs összhangban a vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezésekkel. Úgyszintén az is elfogadhatatlan törvényességi szempontból, ha a bv. intézet a védő és a védence közötti „beszélő” időtartamát a hivatali időn belül korlátozza, a fogvatartott és védője közötti személyes kapcsolattartást különböző egyéb, nem hivatalos elfoglaltságokra (pl. szabad levegőn tartózkodás) hivatkozással nem teszi lehetővé vagy jogszabály által előírt esetben a hivatali időn túl történő szóbeli kapcsolattartás biztosítását megtagadja.

3. A fogvatartott hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személynek (pl. védőnek) nem minősülő ügyvédje a Rendelet 4. §-ának g) pontja, 6. §-ának (1) bekezdése, valamint 10. §-ának (1) bekezdése alapján csak a meghatalmazásának a felmutatása mellett léphet be a bv. intézet területére. Azt azonban semmilyen jogszabály nem írja elő, hogy azt a meghatalmazást, amellyel az ilyen minőségben eljáró ügyvéd a képviseleti jogosultságát a bv.

intézetben igazolni kívánja, annak a hatóságnak (pl. alapvető jogok biztosának), amely előtt folyó eljárásban az ügyvéd a fogvatartottat képviseli, érkeztetnie kellene. Úgyszintén nincs olyan jogszabályi rendelkezés sem, amely azt írná elő, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlójának a jelzett meghatalmazást jóvá kellene hagynia vagy azt „ellenjegyzéssel” kellene ellátnia. Ezért ezt – álláspontom szerint – a bv. intézetek sem követelhetik meg. Fontos azonban megjegyezni, hogy a Be. 43. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján a büntetőeljárás szakaszától függően a bíró, illetőleg az ügyész engedélyezi a fogva lévő terhelt védőnek nem minősülő képviselőjével történő kapcsolattartását, s azt a büntetőeljárás eredményessége érdekében meg is tilthatja (előfordulhat ugyanis például, hogy a fogvatartott olyan személyt hatalmaz meg a képviselőtére, aki az ellene folyamatban lévő büntetőeljárásban szintén gyanúsítottként szerepel). Ezzel kapcsolatban az is kiemelését érdemel, hogy a Rendelet 10. §-ának (1) bekezdése alapján a fogvatartottat hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személynek nem minősülő képviselője csak a bv. szerv vezetőjével előre egyeztetett időpontban látogathatja meg.

Abban az esetben, ha az előzetesen letartóztatottat az ügyvéd *a büntetőügyével összefüggésben* nemzetközi szerv (pl. CPT) előtt képviseli, a beszélgetésükre csak ellenőrzés mellett kerülhet sor, mivel ilyenkor az ügyvéd a Bv. tv. 3. §-ának 15. pontja alapján nem minősül védőnek, illetőleg a Rendelet 4. §-ának g) pontjára tekintettel más hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személynek sem.

A fogvatartottat az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt, a fogva tartó bv. intézettel kapcsolatos ügyben képviselő, hivatalos vagy szolgálati eljáró személynek ugyancsak nem minősülő ügyvéd – amennyiben a kapcsolattartást a rendelkezési jogkör gyakorlója engedélyezte – a fogvatartott képviselőtére jogosító (érkeztetés és „ellenjegyzés” nélküli) meghatalmazás felmutatásával beléphet a bv. intézetbe és ott – a Bv. tv. 11. §-ának (6) bekezdésében foglalt speciális rendelkezésre figyelemmel – ellenőrzés nélkül beszélhet a fogvatartottal.

Az előzőekben kifejtettek alapján nem követelhető meg a meghatalmazás érkeztetése, illetőleg jóváhagyása a büntetőügyben külföldi hatóság előtt eljáró ügyvéd esetében és a levelében említett hasonló ügyekben sem. (Megjegyzést érdemel, hogy a nem magyar hatóságok előtt folyamatban lévő büntetőeljárásban terheltként szereplő fogvatartottat képviselő ügyvéd nem a Be. szerinti védő, így a Bv. tv. 3. §-ának 15. pontja alapján nem minősül olyan személynek, akit ezen minőségében Magyarországon védői jogosítványok illetnek meg. Erre tekintettel az ilyen ügyvéd szintén a Rendelet 10. §-a szerinti képviselőként jár el.)

A Be. 49. §-ának (1) bekezdése alapján a meghatalmazás hatálya – ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki – kiterjed a perújításra, a felülvizsgálatra, valamint a különleges eljárásokra (így az összbüntetésbe foglalásra irányuló eljárásra) is. Ha terhelt a jelzett eljárásokban való képviselőre olyan ügyvédet hatalmaz meg, aki az alapeljárásban nem járt el védőként, és az eljárás védői indítványra indul, amelynek benyújtásával egyidejűleg kell a védőnek meghatalmazását az eljáró bírósághoz benyújtania, a védő az eljárás megindulása előtt valóban csak egy ellenőrzött konzultációt folytathat a védencével. Ez azonban a jelenleg hatályos szabályozás következménye, amely jogalkalmazói, illetőleg törvényességi felügyeleti eszközökkel nem orvosolható.

A levelében említett fegyelmi ügyekben, illetőleg a feltételes szabadságra bocsátással, valamint a fokozatváltással kapcsolatos büntetés-végrehajtási ügyekben képviselőt ellátó ügyvéd a Bv. tv. 3. §-ának 15. pontja alapján védőnek minősül, ezért a Bv. tv. 11. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel az általa képviselt fogvatartottal személyesen, ellenőrzés nélkül érintkezhet. Természetesen ugyanez vonatkozik az összbüntetésbe foglalásra irányuló és a perújítási eljárásban a Be. alapján védői feladatokat ellátó ügyvédre is.

4. Álláspontom szerint a védő csak olyan készüléket vihet be külön engedély nélkül a bv. intézetbe, amely kizárólag hangrögzítésre alkalmas. Véleményem szerint abban az esetben, ha a jogalkotó egyéb hangrögzítésre is alkalmas eszköz (pl. telefon) engedély nélküli bevitelét is lehetővé kívánta volna tenni, akkor a Bv. tv. 399. §-ának (1) bekezdésében nem a „hangfelvevő eszköz”, hanem a „hangfelvételre alkalmas eszköz” kifejezést használta volna. A diktafon funkciója a hangrögzítés, tehát a jogalkotói szándéknak megfelel, ezzel szemben a telefont vagy a számítógépet alapvetően nem hangrögzítésre használják, ezért azoknak az ilyen célú intézetbe történő bevitelére nem lehetséges.

Egyetértek azzal, hogy a hangfelvevő készülék bv. intézetbe történő bevitelére az előzetesen letartóztatottól védői meghatalmazást felvevő ügyvéd is jogosult, arra is figyelemmel, hogy az első megbeszélés rögzítése mindenképpen indokolt a védelemhez való jog megfelelő gyakorlása érdekében.

5. A védő és védencének szóbeli kapcsolattartása semmilyen formában nem ellenőrizhető (így pl. a tiltott tárgyak átadásának megakadályozását célzó kamerás megfigyeléssel vagy az ügyvédi beszélő megtartására szolgáló helyiség ajtajának nyitva tartása útján sem), s annak a látszata is kerülendő, hogy ilyen ellenőrzés megtörténhet.

Nyilvánvalóan az sem elfogadható, ha a védőt indokolatlanul hosszú ideig várakozásra kényszerítik az „ügyvédi beszélő” előtt (bár az, hogy mi minősül indokolatlan ideig tartó várakozásnak, az sok esetben szubjektív megítélés

kérdése), illetőleg az az eljárás sem támogatható, ha a védőnek a beszélő helyiségből való távozása bármilyen okból – akár időlegesen is – akadályba ütközik.

Tisztelt Programvezető Úr!

Arra tekintettel, hogy levelében a bv. intézetek részéről megnyilvánuló, a védelemhez való jog törvénytörő korlátozását eredményező egyes eljárásokat általánosságban, konkrét adatok megjelölése nélkül hozta a tudomásomra, azok tárgyában ügyészi intézkedés megtételére jelenleg nem látok lehetőséget. Kérem, hogy amennyiben a Magyar Helsinki Bizottság hasonló esetekről értesül, azokat – az adott ügy körülményeinek pontos ismertetésével, beazonosítható módon – jelezze az illetékes főügyészségnek.

Azon javaslatával, hogy az egyes bv. intézetekben olyan kapcsolattartók legyenek kijelölve, akikhez az ügyvédek az azonnali intézkedést igénylő ügyekben rövid úton fordulhatnak, hatáskör hiányában érdemben nem áll módomban foglalkozni, ugyanis ilyen kapcsolattartó személyek esetleges kijelölése a büntetés-végrehajtási szervezet kompetenciájába tartozik.

Tájékoztatom végül, hogy a területileg illetékes bv. törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészek nevének és elérhetőségének az ügyvédi kamarák részére történő rendelkezésre bocsátását nem tartom indokoltnak, ugyanis ezek az ügyészek a hatáskörükbe tartozó ügyekben nem önállóan járnak el, hanem az ügyészi szervezet tagjaként, ezért, ha az ügyvédek munkájuk során a büntetés-végrehajtási intézetek részéről jogsértő eljárást tapasztalnak, nem hozzájuk, hanem az illetékes főügyészséghez célszerű fordulniuk.

Budapest, 2017. október 18.

Tisztelettel:

Dr. Szűcs András
osztályvezető ügyész